

Vier manieren om naar armoede te kijken

De leerlingen krijgen onderstaande uitspraken voorgelegd. Ze zeggen allemaal wel iets over de manier waarop de persoon, die de uitspraak deed, naar armen en armoede kijkt. Deze uitspraken vind je terug in bijlage , gevolgd door het beknopt schema (te kopiëren).

1. Ze zijn te lui om te werken en ze verkwisten hun geld maar.
2. Er worden te weinig wetten gemaakt die ten goede komen van de armen.
3. Het zal u maar overkomen, nu ligt ze weer in het ziekenhuis.
4. Als het met de economie beter gaat, komen er vanzelf nieuwe jobs.
5. Mensen die bij ons arm zijn, zijn mensen met een handicap of zieke mensen.
6. Om de gezondheid van de meest kwetsbaren te verbeteren, moeten er maatregelen genomen worden.
7. Er zijn te veel armen door de werkloosheid. Er zijn te veel machines die het werk van mensen doen.
8. De pech blijft sommige mensen achtervolgen: haar tweede baby was heel klein en ziekelijk bij de geboorte.

Oefening 1:

Iedereen kijkt op zijn manier naar de wereld en dus ook naar armen en armoede. Hoe je naar iets kijkt, bepaalt hoe je ermee omgaat en welke reacties eruit volgen. De leerlingen duiden de stellingen die van hen zouden kunnen komen met een + aan en diegene die helemaal niet van hen zouden kunnen komen met een -.

De onderstaande tabel vertrekt vanuit twee vragen:

- Bij wie moeten we de oorzaak van armoede zoeken? Bij de persoon zelf of bij de maatschappij?
- Hoe is de armoede veroorzaakt? Is het de schuld van iemand of is het een ongeval?

Oefening 2:

De leerlingen zetten de acht hoger vermelde uitspraken in één van de vier armoedemodellen. De oplossingen werden opgenomen in onderstaande tabel

	Schuld	Ongeval
Persoon zelf	1. Individueel schuldmodel (uitspraak 1)	2. Individueel ongevallenmodel (uitspraak 3+5+8)
Maatschappij	4. maatschappelijk schuldmodel (uitspraak 2+6)	3. maatschappelijk ongevalmodel (uitspraak 4 +7)

Hieronder vind je de uitleg bij de vier modellen om naar armoede te kijken en welke reacties eraan gekoppeld zijn:

INDIVIDUEEL SCHULMODEL

De persoon heeft zelf schuld aan zijn/haar armoede. In de volksmond heet het dat de arme lui is, zijn geld verkwist en weigert zich te gedragen zoals het moet.

Reactie:

We laten de arme aan zijn/haar lot over, we trachten ze "op te voeden", of verwijderen ze uit de maatschappij door hen op te sluiten in een gesloten instelling of gevangenis. De "hinder" die armen veroorzaken, moet vermeden worden.

INDIVIDUEEL ONGEVALMODEL

De persoon is door een ongeval (ziekte, handicap, wegvallen van een kostwinner) in de armoede terecht gekomen.

Reactie:

Als samenleving of als individu hebben we de plicht om de mensen te helpen: steun aan weduwnaars en weduwen, zieken, gehandicapten of arbeids-ongeschikten. De sociale zekerheid met bijvoorbeeld de ziekte-uitkeringen is een oplossing voor deze manier van kijken.

MAATSCHAPPELIJK ONGEVALMODEL

In dit model is armoede een gevolg van plotse veranderingen in de maatschappij: economische crisis, oorlog enz.

Reactie:

Men veronderstelt dat de armoede verdwijnt van zodra het probleem is opgelost. In afwachting moet de maatschappij een opvangsysteem uitwerken, bv. de sociale zekerheid, maar dan op grote schaal.

MAATSCHAPPELIJK SCHULDMODEL

Armoede zit ingebakken in ons maatschappelijk systeem en vervult zelfs "positieve functies" in onze samenleving. Zo geraakt bijvoorbeeld het vuile, onaantrekkelijke en slecht betaalde werk gedaan. Armen maken gebruik van tweedehandse goederen of producten van slechte kwaliteit. Bovendien vervullen armen ook een morele functie; ze dienen als voorbeeld om mensen op het rechte pad te houden of bevestigen het sociaal gevoel van de "rijken" omdat zij aan liefdadigheid kunnen doen.

Reactie:

Armoede kan alleen opgelost worden als we onze maatschappij anders gaan inrichten. De zogenoemde positieve functies van armoede moeten ongedaan gemaakt worden. Dit vraagt dat iedereen zich bezint over zijn/haar eigen maatschappelijke positie en dat we de inkomsten en goederen moeten herverdelen zodat de kloof tussen arm en rijk kleiner wordt (om zo stilaan te verdwijnen.)

De eerste drie verklaringsmodellen worden, zowel door de bevolking als op sommige beleidsniveaus, nog veelvuldig gebruikt.

Ze kunnen in het beste geval aanleiding geven tot maatregelen om de gevolgen van uitsluitingsprocessen te bestrijden of te verzachten. De verklaringsmodellen onderbouwen een beleid dat achter de feiten aanloopt. Ze verklaren een beperkt deel van de armoede, maar niet de essentie van het fenomeen, niet de hardnekkigheid waarmee armoede in onze samenleving blijft voortbestaan.

Willen we de uitsluitingsprocessen zelf bestrijden, dan is een andere en meer fundamentele analyse vereist. We moeten er allemaal voor kiezen om armoede te beschouwen als een gevolg van de manier waarop onze samenleving, zowel op lokaal als op nationaal en internationaal vlak, georganiseerd is. **Armoede is dan niet het gevolg van bepaalde gebeurtenissen die de samenleving overkomen, maar het resultaat van de organisatie van onze maatschappij!**

Vier manieren om naar armoede te kijken: uitspraken

1. Ze zijn te lui om te werken en ze verkwisten hun geld maar.
2. Er worden te weinig wetten gemaakt die ten goede komen van de armen.
3. Het zal u maar overkomen, nu ligt ze weer in het ziekenhuis.
4. Als het met de economie beter gaat, komen er vanzelf nieuwe jobs.
5. Mensen die bij ons arm zijn, zijn mensen met een handicap of zieke mensen.
6. Om de gezondheid van de meest kwetsbaren te verbeteren, moeten er maatregelen genomen worden.
7. Er zijn te veel armen door de werkloosheid. Er zijn te veel machines die het werk van mensen doen.
8. De pech blijft sommige mensen achtervolgen: haar tweede baby was heel klein en ziekelijk bij de geboorte.

	Schuld	Ongeval
Persoon zelf	1. Individueel schuldmodel	2. Individueel ongevallenmodel
Maatschappij	4. maatschappelijk schuldmodel	3. maatschappelijk ongevalmodel

